

Yeni siyaset

HASAN BÜLENT KAHRAMAN

İki partide, CHP ve RP, yaşanan gelişmeler ve Yalım Erez'in yankı uyandıran çıkışı Türkiye'deki siyasetin yaşadığı ciddi tıkanmanın artık bir eşiğe gelip dayandığını göstermektedir. Erez'in çıkışı yaşanan

siyasal krizin bir yönüyle, CHP arayışları ise iki yönüyle ilgilidir. Erez, siyasetin merkez yapılanmasıyla dönüştürülebileceğini öngörürken, CHP'deki çıkış hem yeni bir siyasal anlayışın hem de siyasetin iç kurgusunun değiştirilmesini önermektedir. RP ise daha ziyade bu son noktaya teksif olmuş gibi durmaktadır.

Siyaset Türkiye'de yeni bir açılımı gerçekleştirmek zorundadır. Fakat bunu yapabilmek için öncelikle siyasetin sorunu diye tanımlanan yanlış ve kısır olguları aşmalıdır. Çünkü, Türk siyasal yaşamının ana sorunu olarak genellikle siyasal dağınıklık gösterilmekte, bunun giderilmesi için de güçlü merkez kavramı gündeme getirilmektedir.

Güçlü siyasal merkez kavramı belki siyasal yaşamın kimi sorunlarını çözebilir ama onun bir mutlak belirleyici olduğunu düşünmemek gerekir. Siyasal merkez zaafiyeti aslında siyasal sistemin dayanağı olan iki temel olgunun yaşadığı tıkanıklıktan türemektedir.

Türkiye'de siyasal sistemi kilitleyen asıl sorun temsil krizidir. Bu iki yönlü bir çıkmazdır. Bir yandan pratik düzeyde siyasetle toplum arasındaki bağları koparmış bir yandan da düşünsel olarak siyasal olanın toplumsal olanla bir etkileşim içine girmesini engellemiştir. Siyasetin çıkar ilişkilerine dayalı, kamusal rantların kullanılmasını öngören içe dönük bir yapıya ulaşması bu nedenledir. Eğer şimdi siyasetin yenilenmesi olgusundan söz açılıyorsa o takdirde toplumsal dönüşümü en geniş anlamda kucaklayacak biçimde temsil olanaklarının zenginleştirilmesine çalışmak gerekir. Klasik siyasal aktörlerin dışında kalan ve toplumsallaşmanın yeni taşıyıcıları olan yeni kimliklerin de temsiline dayalı, çoğulcu bir siyasal yapı anlayışı siyasetin söylemini de yenileyecektir. Kadınlar, gençler, belli bir kimlik etrafında toplumsallaşmayı öngören kesimler ve

onların irade ve talepleri bu nedenle önemlidir.

İkinci olgu elbette demokrasinin kendisidir. Temsil krizinin yaşandığı yerde belki demokrasinin doğal olarak sorunlarla yüz yüze geldiğinden söz açılabilir. Gene de demokrasi bilinci bunun ötesinde bir siyasal kültür anlayışını temsil etmektedir. Türkiye'de, siyaset ötesi bir güçlü merkez tarafından belirlenen ve yukarıdan aşağıya inen, çeşitlenmeyi öngörmeyen, tek parça demokrasi anlayışı etkisini siyasetin iç yapılanmasında da göstermektedir. Aslında siyasetin genel krizine çözüm olarak sunulan 'güçlü merkez' olgusu siyasetin kendi iç yapısı söz konusu olduğunda bizatihi sorun kaynağı haline gelmektedir. Güçlü lider ve onun buyrukçu anlayışı bugün parti içi mekanizmaların toplumsallaşmasını engelleyen ana sorundur. O nedenle yeni bir siyasal örgütlenme modeli yeni bir demokrasi mantığıyla bütünleşerek siyasal yaşama aktarılacak zorundadır.

Türkiye, bütün bu sorunları düşünsel planda tartışmadan ve onları toplumsallaştırmadan, yalnızca parti içi yönetimleri değiştirmeyi öngörerek siyaseti yenileyemez. O ancak eski siyasal sorunların yeni görüntüler içinde tekrarı olabilir.